

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

Štev.: 617-12/2015

Dne: 25.3.2015

OBČINSKEMU SVETU OBČINE
ŠMARTNO PRI LITIJ

ZADEVA: Odlok o razglasitvi cerkve sv. Martina v Šmartnem pri Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena – predlog za prvo branje

Predlagatelj: Rajko Meserko - župan Občine Šmartno pri Litiji

Poročevalca: Karmen Sadar, Peter Avbelj

Pravna osnova: 11., 12. in 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11-ORZVKD39, 90/12, 113/13), 16. člen Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Ur. l. RS, št. 33/03, 106/03, 34/04)

Namen: Obravnava in sprejem Odloka o razglasitvi cerkve sv. Martina v Šmartnem pri Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena v prvem branju

Predhodna obravnava: Odbor za družbene dejavnosti, Komisija za statut in pravna vprašanja

Občinskemu svetu Občine Šmartno pri Litiji predlagam po opravljeni razpravi v sprejem naslednji sklep:

SKLEP 1: Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji sprejme Odlok o razglasitvi cerkve sv. Martina v Šmartnem pri Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena v prvem branju.

Pripravila
mag. Karmen Sadar

Župan občine
Šmartno pri Litiji:
Rajko Meserko

Priloga:

- Obrazložitev
- Predlog odloka

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

OBRAZLOŽITEV:

Predlagani odlok opredeljuje lokacijo kulturnega spomenika, varstveni režim na spomeniku, varstveni režim na vplivnem območju ter naloge varovanja spomenika, ki jih Zakon o varstvu kulturne dediščine podeljuje strokovnim službam.

Obvezne elemente strokovnih podlag za razglasitev objekta za kulturni spomenik lokalnega pomena je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana.

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Na mestu stare gotske cerkve, ki so jo podrli leta 1899, so po načrtu graškega arhitekta Adolfa Wagnerja iz leta 1898 (ki se je oprl na predhodni načrt Rajmunda Jeblingerja) istega leta 1899 pričeli zidati novo in jo dokončali konec leta 1900; gradnjo je izvedlo podjetje Gustava Tönniesa iz Ljubljane.

Opečna cerkev je zidana v neogotskem slogu. Tloris cerkve ima obliko latinskega križa. Visok ladijski prostor z notranjo členitvijo sten učinkuje kot triladijski, vendar je prostor ob straneh razširjen z osmimi kapelami. Na prečno ladjo se navezuje triosminski prezbiterij. Pri oblikovanju obočnih reber v križiščnem delu in prezbiteriju so uporabili tudi poznogotske sklepnike iz stare cerkve, ostale pa je izklesal Feliks Toman. Notranjo opremo je v letih 1901-02 izdelal kamnoseški mojster Feliks Toman: veliki oltar svetega Martina, stranska oltarja Brezmadežne in svetega Antona Padovanskega, prižnico, krstni kamen, obhajilno mizo in kropilnika. Slikarski okras je delo Antona Jebačina iz let 1911-13.

Najpomembnejši spomeniki iz stare šmarske cerkve so štirje renesančni nagrobniki (epitafi), vzdani v krstno kapelo pri vhodu: nagrobnik Erazma Wagna iz leta 1522, nagrobnik vikarja Jorga Smucka iz leta 1533, nagrobnik rudarskega podjetnika Krištofa Bruckherschmida in Erazma von Lichtenberg zu Radlstein iz leta 1566.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohranijo kulturne, umetnostne, zgodovinske in krajinske vrednote spomenika;
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika;
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih;
- spodbudi učno-predstavitveno in znanstveno raziskovalno delo.

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Občino Šmartno pri Litiji.

Pripravila: Katja Sadar

Na podlagi 11., 12. in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11-ORZVKD39, 90/12, 113/13) in 16., 106. in 109. člena Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 33/2003, 106/2003, 34/2004) je Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji na ____ seji dne _____ 2015 sprejel

ODLOK

o razglasitvi cerkve svetega Martina v Šmartnem pri Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi naslednja enota dediščine z lastnostmi arhitekturnega spomenika: Šmartno pri Litiji - cerkev svetega Martina, EŠD 928.

2. člen

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Na mestu stare gotske cerkve, ki so jo podrli leta 1899, so po načrtu graškega arhitekta Adolfa Wagnerja iz leta 1898 (ki se je oprl na predhodni načrt Rajmunda Jeblingerja) istega leta 1899 pričeli zidati novo in jo dokončali konec leta 1900; gradnjo je izvedlo podjetje Gustava Tönniesa iz Ljubljane.

Opečna cerkev je zidana v neogotskem slogu. Tloris cerkve ima obliko latinskega križa. Visok ladijski prostor z notranjo členitvijo sten učinkuje kot triladijski, vendar je prostor ob straneh razširjen z osmimi kapelami. Na prečno ladjo se navezuje triosminski prezbitrij. Pri oblikovanju obočnih reber v križiščnem delu in prezbiteriju so uporabili tudi poznogotske sklepnike iz stare cerkve, ostale pa je izklesal Feliks Toman. Notranjo opremo je v letih 1901-02 izdelal kamnoseški mojster Feliks Toman: veliki oltar svetega Martina, stranska oltarja Brezmadežne in svetega Antona Padovanskega, prižnico, krstni kamen, obhajilno mizo in kropilnika. Slikarski okras je del Antona Jebačina iz let 1911-13.

Najpomembnejši spomeniki iz stare šmarske cerkve so štirje renesančni nagrobniki (epitafi), vzdani v krstno kapelo pri vhodu: nagrobnik Erazma Wagna iz leta 1522, nagrobnik vikarja Jorga Smucka iz leta 1533, nagrobnik rudarskega podjetnika Krištofa Bruckherschmida in Erazma von Lichtenberg zu Radlstein iz leta 1566.

3. člen

Cerkve stoji sredi naselja na parc. št. 1/1, k.o. Šmartno.

Vplivno območje spomenika obsega parcele št. 1029/1, 1/2, 1029/4-del, 1046-del, 33/1, vse k.o. Šmartno.

Meje varovanega območja spomenika so vrisane na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000 in preglednem katastrskem načrtu v merilu 1:2880. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita:

Ministrstvo za kulturo; Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana.

4. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih in arhitekturnih, zgodovinskih ter krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in tehničnih prvin stavbe, ki so ovrednotene kot del spomenika;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v objekt in bližnji odprti prostor ohranjanju in vzdrževanju spomeniških lastnosti;
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture objekta in njegove nepremične in premične notranje opreme po načelu ohranjanja njihove izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, velikosti, oblike, sestave in barvne podobe;
- strokovno prenovo okrnjenih izvirnih prvin arhitekture v smislu rekonstrukcije avtentične zunanje podobe spomenika;
- prepoved spreminjanja varovanih vrednot arhitekturne zasnove zunanosti in notranosti objekta ter njegove obstoječe opreme z rušenjem in odstranjevanjem kot tudi z nadzidavo, prezidavo in dodajanjem posameznih prvin;
- prepoved spreminjanja višinskih gabaritov objektov v neposredni bližini spomenika zaradi ohranjanja funkcije prostora, njegovega zgodovinskega pomena in vedutnih pogledov na spomenik.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohranijo kulturne, umetnostne, zgodovinske in krajinske vrednote spomenika;
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika;
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih;
- spodbudi učno-predstavitveno in znanstveno raziskovalno delo.

5. člen

Lastniki spomenika morajo s spomenikom ravnati kot dobri gospodarji, ga vzdrževati na lastne stroške, oziroma ohranjati njegovo substanco, podobo in položaj v okolici, varovati spomenik pred nevarnostjo delovanja naravnih sil ali človeškega ravnanja ali pa jih prepustiti strokovni organizaciji. Za vsak poseg v spomenik, njegove dele, opremo in vplivno območje spomenika je potrebno pridobiti kulturno varstvene pogoje in na njihovi podlagi kulturno varstveno soglasje pristojne Območje enote ZVKDS.

6. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

7. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 617-12/2015

Datum:

Župan Občine Šmartno pri Litiji
Rajko Meserko